

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 1.....	7
ÖNSÖZ 2.....	9
İÇİNDEKİLER.....	11
TABLolar DİZİNİ.....	21
KISALTMALAR.....	23

Birinci Bölüm

TEMEL KAVRAMLAR

I. HAZİNE.....	25
II. TAŞINMAZ KAVRAMI	26
III. HAZİNE TAŞINMAZI KAVRAMI	26
A. Kamu Malları	27
1. Hizmet Malları	28
2. Orta Malları	30
3. Sahipsiz Mallar.....	31
B. Kamu Mallarının Özellikleri	32
C. Özel Mallar	34
IV. DEĞER.....	36
V. TAŞINMAZ DEĞERLEMESİ.....	36

İkinci Bölüm

HAZİNE TAŞINMAZLARININ TASARRUF ŞEKİLLERİ

I. EDİNİM İŞLEMLERİ.....	37
A. Satın Alma	37
B. Kamulaştırma	38
1. Kamu Yararı Verecek ve Onaylayacak Merciler	40
2. Satın Alma.....	40
3. Kamulaştırma Bedel Tespiti	41
C. Trampa.....	41
D. Teferruğ ve Tefevvüz.....	42
E. Arsa/Kat Karşılığı İnşaat	43
F. Bağış	45

II. YÖNETİM İŞLEMLERİ	47
A. Kira.....	47
1. Kira İşlemlerin Amaçlarına Göre Tasnifi	48
2. Kiraya Verilemeyecek Taşınmazlar	49
3. Kira Süreleri.....	51
4. Kira Bedelinin Tespiti.....	51
5. Geçici ve Kesin Teminat.....	53
6. Geçici ve Kesin Teminat Olarak Kabul Edilecek Değerler.....	54
7. Kira Artış Oranları.....	55
8. Kira İşlemlerinde Bakanlığa Gönderilecek Belgeler.....	56
9. Kira İşlemlerinde İhale Usulleri	57
a. Açık Teklif Usulü.....	58
b. Kapalı Teklif Usulü.....	58
c. Pazarlık Usulü	60
10. Kira Sözleşmesinin Sona Ermesi	62
a. Kiracının Sözleşmenin Bozulmasına Neden Olması Hali.....	62
b. Kiracının Ölümü.....	62
c. Kiracının İflas Hali	62
d. Müşterinin Ağır Hastalığı, Tutukluluk veya Mahkûmiyeti Hali	62
e. İdareden İzinsiz Olarak Sözleşmenin Devredilmesi.....	63
11. Kira Sözleşmesi Feshi	63
12. Tahliye	63
13. Özellik Arz eden Kiralama İşlemleri.....	64
a. Millî Eğitim Bakanlığına Tahsisli ve Bu Bakanlığa Bağlı Okul ve Kurumlardaki Kantin, Açık Alan, Salon ve Benzeri Yerlerin Kiraya Verilmesi	64
b. Yüksek Öğretim Kurumlarına Tahsisli Taşınmazların Kiraya Verilmesi.....	66
c. Kültür ve Turizm Bakanlığına Tahsisli Olup Döner Sermaye Hizmetlerinde Kullanılan Taşınmazların Kiraya Verilmesi.....	67
d. Balıkçı Barınaklarının Kiraya Verilmesi.....	68
e. Kıyı Kanunu Kapsamına Giren Yerlerin Kiraya Verilmesi	70
f. Hazinenin Elbirliği veya Paylı Mülkiyetinde Bulunan Taşınmazların Kiraya Verilmesi	70
B. İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni.....	72
1. Temel Kavramsal Tanımlar.....	72
a. Sınırlı Aynı Hak.....	72
b. İrtifak Hakkı	72

c. Oturma (Sükna) Hakkı.....	73
d. İntifa Hakkı.....	73
e. Üst Hakkı.....	73
f. Kaynak Hakkı.....	74
g. Geçit Hakkı.....	74
h. Taşınmaz Yükü.....	74
i. Rehin Hakkı.....	75
j. Kullanma İzni.....	75
2. İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Bedelinin Tespiti.....	75
3. İhale usulü.....	77
4. Ön İzin.....	79
5. İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni Süresi.....	80
6. Bedellerin Tahsili.....	81
7. Hasılat Payı.....	82
8. İrtifak Hakkı veya Kullanma İzninin Durdurulması.....	85
9. Sözleşmenin Sona Ermesi ve Fesih.....	85
10. Özellik Arz Eden İrtifak ve Kullanma İzni İşlemleri.....	86
a. Kültür ve Turizm Yatırımları.....	86
b. Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yapılacak Yatırımlar.....	87
c. 4046 Sayılı Kanun Kapsamındaki İşlemler.....	87
d. Enerji Yatırımları.....	88
e. Projeye Dayalı Organize Hayvancılık/Hayvancılık Amacıyla Yapılacak Yatırımlar.....	91
f. Teknolojik veya Jeotermal Seracılık ile Organik Tarım Amaçlı Yatırımlar.....	91
g. Projeye Dayalı Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yatırımları.....	92
h. Serbest Bölgelerde Yapılacak Yatırımlar.....	93
i. Kıyı Yatırımları.....	93
C. Ecrimisil İşlemleri.....	94
1. Ecrimisil ve İşgalci Kavramları.....	94
2. Ecrimisil Yasal Mevzuatı.....	95
3. Ecrimisil Tespit İşlemleri.....	97
a. Taşınmaz Tespit Tutanağı.....	98
b. Tespit İşlemlerinde Süre.....	99
c. Tespit Sonucu Ecrimisil Talep Etmenin Şartları.....	100
4. Ecrimisil Takdir İşlemleri.....	100
5. Ecrimisil Tebliğ İşlemleri.....	105

6.	Ecrimisil Tahsil İşlemleri	106
a.	Vadesinde Ödenmeyen Ecrimisiller	106
b.	Ecrimisilin Taksitle Ödenmesi	107
c.	Ecrimisilde İndirim.....	107
7.	İşgalin Devamı Halinde Ecrimisil.....	109
8.	İşgalli Alanın Tahliyesi.....	110
9.	Özellik Arz Eden Ecrimisil İşlemleri.....	111
a.	Kıyı Kanunu Kapsamında Kalan Yerlerde Ecrimisil İşlemleri	111
b.	Sit Alanında Kalan Alanlarda Ecrimisil	112
c.	DHMİ Adına Kayıtlı Alanlarda Ecrimisil	112
d.	Orman Alanlarda Ecrimisil İşlemleri	112
e.	Özelleştirme Alanında Kalan Alanlarda Ecrimisil	113
III. ELDEN ÇIKARMA İŞLEMLERİ		113
A.	Satış İşlemleri.....	113
1.	Satılmayacak Taşınmazlar	114
2.	Satış İhale Yöntemleri.....	116
a.	Kapalı Teklif Usulü.....	116
b.	Açık Teklif Usulü.....	117
c.	Pazarlık Usulü	118
3.	Bedel Tespiti	118
4.	Geçici Teminat.....	120
5.	Satış Usulleri.....	121
a.	Devlet İhale Kanunu Hükümlerine Göre Satış	121
b.	Doğrudan Satış	121
(1)	Rayiç Bedel Üzerinden Doğrudan Satış.....	121
(a)	Yabancı Devletlere Taşınmaz Satışı	122
(b)	Üzerlerinde Sınırlı Aynı Hak Tesis Edilen Taşınmazların Hak Lehtarlarına Satışı	122
(c)	Hazinenin Hissedar Olduğu Taşınmazların Diğer Hissedar veya Hissedarlara Satışı	123
(d)	Köy ve Mezra Yerleşme Alanlarında Kalan Taşınmazların Satışı.....	123
(e)	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanununa Göre Kurulan Vakıflara Taşınmaz Satışı	124
(f)	Kanunla Kurulmuş Kurum ve Kuruluşlar ile Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşlarına Taşınmaz Satışı.....	124

(g)	Tapu Fazlalıklarının Satışı	124
(h)	Serbest Bölge Olarak Belirlenen Alanlarda Kalan Taşınmazlarının Satışı	125
(i)	Konut Yapılmak Amacıyla Rayiç Bedel Üzerinden Konut Yapı Kooperatiflerine, Kooperatif Birliklerine veya Bu Birliklerin Oluşturduğu Üst Birliklere, Bunlar Arasında Yapılacak İhale ile Taşınmaz Satışı	125
(2)	Harca Esas Değer Üzerinden Doğrudan Satış	126
(a)	Küçük Sanayi Sitesi Yapılmak Üzere Bu Amaçla Kurulmuş Kooperatifler ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Satış	126
(b)	Borsa Yapılmak Üzere Ticaret Borsalarına Satış.....	126
(c)	Serbest Bölge ve Teknoloji Geliştirme Bölgeleri İçin Yapılacak Satışlar	127
(d)	Toplu Konut Üretmek Amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığına Yapılacak Satışlar	127
6.	Özel Kanun Hükümlerine Göre Satış.....	127
a.	4071 Sayılı Kanun'a Göre Satış	127
b.	4072 Sayılı Kanun'a Göre Satış	128
c.	2942 Sayılı Kanun'a Göre Satış	128
d.	4562 Sayılı Kanun'a Göre Satış	129
e.	3385 Sayılı Kanun'a Göre Satış	130
f.	233 Sayılı Kanun Hükümünde Kararnameye Göre Satış.....	130
g.	Ticari Faaliyetlerde Kullanılmak Üzere Kiraya Verilen Taşınmazların Satışı.....	130
h.	4706 Sayılı Kanun'un 5'inci Maddesine Göre Satış.....	131
i.	3194 Sayılı Kanun'a Göre Satış	131
B.	Devir ve Terk.....	132
1.	Devredilemeyecek Taşınmazlar	133
2.	Devre Engel Olmayacak Şerhler	134
3.	Devirde Öncelik Sırası	134

Üçüncü Bölüm

TAŞINMAZ DEĞERLEME

I.	DEĞER KAVRAMI VE ÇEŞİTLERİ.....	136
A.	Rayiç Değer (Pazar Değeri)	137
B.	Emlak Vergi Değeri	137
C.	Satış Değeri.....	138

D. Sigorta Değeri	138
E. Kayıtlı Değer	138
F. Yatırım Değeri	138
G. Maliyet Değeri	138
H. İpotek Değeri	138
İ. Kullanım Değeri.....	139
J. Makul Değer	139
K. alışan (Faal) İşletme Değeri.....	139
L. Tasfiye veya Zorunlu Satış Değeri.....	139
II. DEğERİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	139
A. İçsel Faktörler.....	139
1. Fiziki Koşullar	140
2. Fayda	140
3. Kıtlık	140
B. Dışsal Faktörler	140
1. Sosyal Faktörler	141
2. Ekonomik Faktörler	141
3. Kamusal Düzenlemeler ve Kontroller	142
4. evre ve Fiziki Durum ile İlgili Faktörler	142
III. TAşINMAZIN DEğERİNİ ETKİLEYEN UNSURLAR	143
A. Őekil ve Büyüklük	143
B. Eğim	143
C. Kullanılabilir Alan	144
D. Gürültü.....	144
E. Kamusal ve Sosyal Hizmet Tesislerine Uzaklık.....	144
F. İmar Durumu ve Yapılaşma Koşulları	145
G. Altyapı Tesislerinden Yararlanma Olanakları.....	145
H. Manzara	146
İ. Ulaşım	146
IV. TAşINMAZ DEğERLEMESİNİN TEMEL İLKELERİ	146
A. Beklenti	147
B. Denge.....	147
C. Değişim	147
D. Rekabet	148
E. Konjonktür Dönemleri	148
F. İkame	148

G. Katkı.....	149
H. Uygunluk	149
İ. Arz ve Talep	149
J. En Verimli ve En İyi Kullanım	150
V. TAŞINMAZ DEĞERLEMESİNDEKİ RİSKLER	150
A. Piyasa Riski	150
B. Faiz Oranı Riski.....	150
C. Satın Alma Gücü (Enflasyon) Riski	151
D. Erken Ödeme Riski	151
E. Geri Ödeme (Kredi) Riski	151
F. Pazarlanabilirlik / Likidite Riski	152
G. Finansal Risk.....	152
H. Çevresel Risk.....	152
İ. Yasal Risk	152
J. Yönetmel Risk.....	153
VI. TAŞINMAZ DEĞERLEME YÖNTEMLERİ.....	153
A. Karşılaştırma Yöntemi.....	153
1. Karşılaştırma Yönteminde Veri Kaynakları	155
2. Karşılaştırma Yönteminin Kullanım Alanı	155
3. Karşılaştırma Yönteminde Değerleme Süreci.....	155
a. Verilerin Araştırılması ve Toplanması.....	156
b. Verilerin Doğrulanması	156
c. Satışla İlgili Karşılaştırma Birimlerinin Seçilmesi	156
d. Karşılaştırılabilir Satışların Analizi	157
e. Değerleme Sonucu.....	159
B. Gelir Yöntemi.....	159
1. Doğrudan (Direkt) İndirgeme Yöntemi;	160
2. Getiri (Yıllık Nakit Akımlarının İndirgenmesi) Kapitalizasyonu Yöntemi;.....	161
3. İndirgenmiş Nakit Akışları (İNA) Yöntemi;.....	162
C. Maliyet Yöntemi	163
1. İkame Maliyeti Yöntemi	164
2. Yeniden Üretim Maliyeti Yöntemi	165
3. Toplama Yöntemi	165

Dördüncü Bölüm

HAZİNE TAŞINMAZLARININ DEĞERLEMESİ VE DEĞERLEMeye İLİŞKİN ORANLAR

I. DEĞERLEME SÜRECİ	167
A. Ön Hazırlık.....	168
1. Taşınmaz Dosyasının İncelenmesi	168
2. Kurum ve Kuruluşlardan Temin Edilecek Bilgi ve Belgeler.....	168
3. Yapılara İlişkin Çalışmalar	169
4. İnternet Araştırması	170
5. Diğer Çalışmalar	170
B. Saha Çalışması.....	171
1. Taşınmazın Mahallinde Tespit	171
2. Bilirkişi Seçimi	171
3. Bilirkişilerle Yapılacak Görüşmede Usul	172
4. Bilirkişilerden Edinilecek Bilgiler	172
C. En Etkin ve Verimli Kullanım Analizi.....	173
1. Fiili Durumun Analizi.....	173
2. Tapu Kütüğünün Analizi	173
3. İmar Durumunun Analizi.....	174
D. Değerleme Yöntemlerinin Seçimi.....	174
1. Emsal Karşılaştırma Yöntemi	174
a. Emsal Karşılaştırma Yönteminde Veri Temini.....	175
b. Emsal Karşılaştırma Yönteminde Veri Seçimi.....	176
c. Emsal Karşılaştırma Yönteminde Verilerin Değerlendirilmesi	176
2. Gelir Yöntemi.....	177
3. Maliyet Yöntemi	178
4. Diğer Yardımcı Yöntemler	178
E. Bedel Tespit Raporu	180
II. HAZİNE TAŞINMAZLARININ TASARRUF ÇEŞİDİNE GÖRE BEDEL TAKDİRİ VE ORANLAR	180
A. Kiralama İşlemlerinde Bedel Tespiti ve Oranları	180
1. Rayiç Bedel Üzerinden Bedel Takdiri	180
2. Harca Esas Değer Üzerinden Bedel Tespiti	183
B. Ecrimisil İşlemlerinde Bedel Tespiti ve Oranları	183
C. Satış İşlemlerinde Bedel Tespiti ve Oranları	186
1. Rayiç Bedel Üzerinden Bedel Tespitleri	186

2. Harca Esas Değer Üzerinden Bedel Tespitleri	190
3. Bedelsiz Devirler	194
D. İrtifak Hakkı ve Kullanma İzni İşlemlerinde Bedel Tespiti ve Oranları	195
1. Rayiç Bedel Üzerinde Bedel Tespiti ve Oranlar	196
2. Emlak Vergisine Esas Bedel Üzerinden Bedel Tespiti ve Oranlar.....	201
3. Bedelsiz İrtifak ve Kullanma İzinleri	204

Beşinci Bölüm

UYGULAMALI DEĞERLEME ÖRNEKLERİ

Uygulama Örneği 1: Kira, İrtifak Hakkı ve Ecrimisil Bedeli Tespiti	209
Uygulama Örneği 2: Arsa Rayiç Bedel Tespiti	210
Uygulama Örneği 3: Arsa Rayiç Bedel Tespiti (Karşılaştırmalı İşlemler Yöntemi)....	212
Uygulama Örneği 4: Sanayi Arsası Rayiç Bedel Tespiti.....	213
Uygulama Örneği 5: Arsa Rayiç Bedel Tespiti (Karşılaştırmalı İşlemler Yöntemi)....	215
Uygulama Örneği 6: Arsa Rayiç Bedel Tespiti (Yapı Bedeli Üzerinden)	216
Uygulama Örneği 7: Yat Limanı Kullanma İzni Bedeli Tespiti	217
Uygulama Örneği 8: Tarla Rayiç Bedel Tespiti (Gelir Kapitalizasyon Yöntemi)	218
Uygulama Örneği 9: Yapı Maliyet Bedeli Tespiti	220
Uygulama Örneği 10: Kira Gelir Yöntemine Göre Değer Tespiti	220
Uygulama Örneği 11: Ekonomik Ömür Tespiti.....	220
Uygulama Örneği 12: İrtifak Hakkı Sahibine (Hak Lehdarına) Satış İşleminde Bedel Tespiti.....	221
Uygulama Örneği 13: İrtifak Hakkı Sahibine (Hak Lehdarına) Satış İşleminde Bedel Tespiti.....	223
Uygulama Örneği 14: Kompleks Çoklu Konut Değerleme Örneği.....	224
Uygulama Örneği 15: Daire Bedelinden Yola Çıkarak Arsa Bedeline Ulaşma.....	233
Uygulama Örneği 16: Asgari Levazım Bedeli Tespiti	234
Uygulama Örneği 17: Tarımsal Arazi Bedel Tespiti (Gelirin Kapitalizasyon Yöntemi).....	235
Uygulama Örneği 18: Ofis Bedel Tespiti.....	236
Uygulama Örneği 19: Kat Karşılığı İnşaat Yöntemi İle Bedel Tespiti	236
Uygulama Örneği 20: İrtifak Hakkı Sahibine Doğrudan Satış Bedeli Tespiti.....	239

Altıncı Bölüm

ÖRNEK DEĞERLEME RAPORLARI

I. İSKELE AMAÇLI KULLANMA İZİNİ BEDEL TESPİT RAPORU	241
A. Değerlemenin Konusu	241
B. Değerleme Konusu Taşınmaz İlişkin Bilgiler.....	241

1. Taşınmazın Mülkiyet Bilgileri.....	241
2. Taşınmazın İmar Bilgileri	241
3. Taşınmaz Mahallinde Yapılan Tespit Bilgileri	241
C. Bedel Takdirine Yönelik İnceleme	242
1. Emlak Vergi Değeri	242
2. Daha Önce Yapılan Kıymet Takdirleri.....	242
3. Kamu Kurum Beyanları.....	242
4. Bilirkişi Beyanları	242
D. Bedel Takdirine Yönelik Değerlendirme	243
1. Taşınmazın Değerine Etken Faktörler (SWOT Analizi)	243
2. Bedel Takdirine Yönelik Genel Değerlendirme	244
E. Sonuç	245
II. SİT ALANINDA KALAN TAŞINMAZIN BEDEL TAKDİR RAPORU	245
A. Değerlemenin Konusu.....	245
B. Taşınmaz ile İlgili Bilgiler	245
1. Taşınmazın Mülkiyet Bilgileri.....	245
2. Taşınmaz Mahallinde Yapılan Tespit.....	246
3. Taşınmazın İmar Bilgileri	246
C. Bedel Takdirine Yönelik İnceleme	246
1. Emlak Vergi Değeri	246
2. Daha Önce Yapılan Kıymet Takdirleri ve Emsal Kıymet Takdirleri.....	246
3. Kamu Kurum Beyanları.....	247
4. Bilirkişi Beyanları	247
D. Bedel Takdirine Yönelik Değerlendirme	247
1. Taşınmazın Değerine Etken Faktörler (SWOT Analizi)	247
2. Taşınmazların Emlak Vergi Değerlerinin Değerlendirilmesi.....	248
3. Tüm Verilerin Değerlendirilmesi Sonucu Oluşan Nihai Değer	248
E. Sonuç	249
KAYNAKÇA	251
Yazar Hakkında	256